

Szkoła Podstawowa w Liczu

PROGRAM WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY

Opracowanie:

Zespół wychowawczy

Licze, wrzesień 2017

*Jeżeli nie zrobiła tego rodzina...
To szkoła musi
Wyposażyć dziecko w korzenie...
Aby mogło stanąć mocno i rosnąć...
Wyposażyć dziecko w skrzydła...
Aby mogło wznieść się w powietrze.*

*Połamane korzenie i okaleczone skrzydła
niweczą nadzieję.*

*A tylko nadzieja pozwala ujrzeć to co niewidzialne,
dotknąć tego co nieuchwytnie,
dokonać tego co niemożliwe!*

J.J. McWhirter

SPIS TREŚCI

Wstęp

1. Charakterystyka środowiska szkoły.
2. Wartości uznawane przez społeczność szkolną. Wyniki diagnozy.
3. Model i sylwetka absolwenta Szkoły Podstawkowej w Liczu.
4. Cele ogólne Programu.
5. Treści szczegółowe Programu wychowawczo – profilaktycznego.
6. Oczekiwane efekty Programu.
7. Ewaluacja Programu.

Wstęp

Najważniejszym celem kształcenia w szkole podstawowej jest dbałość o integralny rozwój biologiczny, poznawczy, emocjonalny, społeczny oraz moralny dzieci i młodzieży. Istotą pracy szkoły jest wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu, szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele). Ponadto:

- wzmocnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej,
- formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób;
- rozwijanie kompetencji takich, jak kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość;
- rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki;
- wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat;
- wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji;
- kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym i odpowiedzialności za zbiorowość;
- ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności.

Powyższe cele znajdują swoje odzwierciedlenie i stanowią podstawę opracowania Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły Podstawowej w Liczu. W wyniku realizacji Programu uczeń pozna siebie, swoje potrzeby, emocje, aspiracje i możliwości, zapozna się z cechami własnego rozwoju w 4 sferach (fizycznej, intelektualnej, emocjonalnej, społecznej, duchowej), nauczy się dbać o własne bezpieczeństwo i zdrowie, oceniać osiągnięcia, planować dalszą edukację oraz brać odpowiedzialność za własne życie.

1. Charakterystyka środowiska szkoły

Licze to mała wieś położona w powiecie kwidzyńskim, gminie Kwidzyn. Szkoła Podstawowa w Liczu jest placówką publiczną, funkcjonującą samodzielnie. Nasza szkoła jest tutaj jedyną placówką o charakterze kulturalno – oświatowo – edukacyjnym.

Szkoła realizując swoje podstawowe zadania skupia nie tylko uczniów, ale również młodzież uczęszczającą do szkół ponadgimnazjalnych oraz mieszkańców najbliższych miejscowości.

W obecnym roku szkolnym uczęszcza 175 uczniów, którzy są nauczani w 12 oddziałach przez 27 nauczycieli. Uczniowie szkoły to młodzież z 11 pobliskich miejscowości (wiosek) znajdujących się w Gminie Kwidzyn. Duża liczba uczniów znajduje się w bardzo trudnej sytuacji materialnej i życiowej. Sytuacja taka wynika między innymi z tego, że trzy miejscowości (Ošno, Bronno, Pawlice) stanowią specyficzne środowiska - były PGR (26,5 % - uczniów). Rodziny tam zamieszkałe bardzo często nie mają stałych dochodów (oboje rodzice nie pracują) lub utrzymują się z dochodów jednego z rodziców i opieki społecznej czy pracy dorywczej.

Wykształcenie rodziców naszych uczniów jest niskie. Przeważa zawodowe, podstawowe i niejednokrotnie specjalne. Jest również kilkunastu rodziców z wykształceniem wyższym. Trudna i skomplikowana sytuacja rodzinna wielu uczniów wpływa bardzo niekorzystnie na ich stosunek do obowiązków szkolnych, kulturę osobistą, współżycie w grupie. Ponadto w takich rodzinach szerzy się problem bezrobocia, alkoholizmu i innych patologii społecznych. Stąd tak ważna rola naszej szkoły w edukowaniu i wychowaniu dzieci i młodzieży zgodnie z pożądanymi wzorami społecznymi.

2. Wartości uznawane przez społeczność szkolną. Wyniki diagnozy

Kluczowym celem szkoły jest wprowadzenie uczniów w świat wartości. Wychowanie do wartości zakłada przede wszystkim podmiotowe traktowanie dziecka. Wartości są przewodnikiem życia osobowego i społecznego jako takie nie mogą stać w sprzeczności z dobrem wspólnym. Wychowanie do wartości odbywa się nieustannie w relacji uczeń – nauczyciel/rodzic.

W dniach 7–15 września br. szkolny zespół wychowawczy dokonał diagnozy społeczności szkolnej pod kątem opinii zarówno uczniów, rodziców, jak i nauczycieli na temat wartości przez nich znanych i cenionych w codziennym życiu. Ich znajomość wskazała kierunki

konstruowania dalszych zadań szkoły w tym zakresie. Przygotowana przez zespół wychowawczy ankieta dla uczniów, rodziców, nauczycieli (osobna dla każdej z grup), obejmowała również pytania dotyczące mocnych i słabych stron naszej szkoły. Rodzice mogli dodatkowo podać swoje sugestie, propozycje do pracy szkoły w roku szkolnym 2017/2018. Badania społeczności szkolnej zostały wzmocnione także obserwacją, rozmowami i pogadankami. Uczniowie klasy 0 oraz I - IV nie wypełniali ankiety – uczestniczyli natomiast w pogadance z pedagogiem, podczas której wypowiadali swoje zdanie na badany zakres ich postaw i potrzeb.

Wyniki badań uczniów klas 0-IV (38 osób) wykazały, że wśród cenionych przez dzieci wartości szczególne miejsce zajmują: *miłość, rodzina, uczciwość, przyjaźń, szczerłość, mądrość, patriotyzm, nauka, zdrowie*. Wśród zalet, mocnych stron szkoły uczniowie zauważają: *ładne/piękne klasy, bliskość szkoły* (większość wskazań dzieci), *2 tablice w klasie, fajna pani i koleżanki, są schody i 2 piętra, sklepik, przybory szkolne i zabawki*. Uczniowie klas IV dodali: *nauczyciele chcą współpracować z nami, jest duża sala gimnastyczna, nowe przedmioty historia, wdż*. Jako słabe strony szkoły dzieci wskazały *brak stojaku na rowery, szafek na książki, brak dyżurów na boisku, by na przerwie móc tam wychodzić (grać w piłkę i bawić się); są jedyńki, za głośny dzwonek*.

Badani respondenci z klas V-VII (26 osób) uznali z kolei, że najważniejszymi wartościami jakie cenią sobie w życiu są najczęściej na I miejscu *miłość, zaufanie szczerłość, tolerancja, dobro*, natomiast mniej ważne wartości to *pieniądze, wiedza, wiara, odwaga, punktualność i wygląd*. Uczniowie rozmawiają na ten temat najczęściej z *rodzicami, czasem z przyjacielem/przyjaciółką*. Pod pojęciem „tolerancji” rozumieją *akceptację wszystkich ludzi, wzajemny szacunek, bycie dobrym dla innych, nawet jeśli kogoś się nie lubi, nie patrzymy na wygląd tylko na charakter*. U swoich rodziców cenią *dobro, miłość i zaufanie, okazywaną im pomoc, poświęcany czas*. Według ich zdania „człowiek wartościowy to ten, który (w zdecydowanej większości) *poświęca czas dla innych i sumiennie wypełnia swoje obowiązki*. Badani uczniowie *od czasu do czasu oceniają siebie* i uważają, że na I miejscu *są koleżeńscy, uczciwi i sprawiedliwi*. Natomiast mało ważna jest dla nich *punktualność, obowiązkowość i pracowitość*. Na pytanie jakim człowiekiem chcesz być? Dzieci odpowiadały najczęściej: *dobrym, miłym uczciwym, sprawiedliwym, mądrym*. W życiu będą dążyły do osiągnięcia takich celów jak (większość badanych nie odpowiedziało na to pytanie): *ciekawa i dobra praca, wykształcenie, znajomość języków obcy, do miłości*. Z kolei na temat dobrych stron swojej szkoły uczniowie mieli dużo do powiedzenia. Najczęstsze wskazania to: *szkoła na*

miejscu, dobrzy i fajni nauczyciele, uczniowie, można uczyć się od najlepszych, nikt mi nie dokucza, nie patrzą na przeszłość, duża sala gimnastyczna, ogród, szkoła dobrze wyposażona. Natomiast na pytanie o słabe strony szkoły dzieci najczęściej nic nie odpowiadały lub uznały, że *nie ma*. Pojawiły się tylko: *schody, gimnazjaliści uważają się za lepszych i nietolerancja*.

Ostatnią badaną grupą uczniów była **młodzież z klas gimnazjalnych**, spośród których 69 wypowiedziało swoje zdanie nt. własnych wartości oraz swojej szkoły.

Badani respondenci uznali, że najważniejszymi wartościami jakie cenią sobie w życiu są najczęściej na I miejscu *miłość, szczerłość, tolerancja, prawda, dobro, wiara, sprawiedliwość, pieniądze i wygląd*, natomiast mniej ważne wartości to *wiedza, odwaga, punktualność*. Uczniowie rozmawiają na ten temat najczęściej z *przyjacielem/przyjaciółką, czasem z rodzicem lub nikim*. Pod pojęciem „tolerancji” rozumieją *akceptację wszystkich ludzi bez względu na kolor skóry, wzajemny szacunek, bycie miłym dla innych, akceptacja poglądów, wyglądu innych*. Swoich rodziców cenią za to, że *mnie kochają, troszczą się o mnie, pomagają mi, rozumieją, wspierają*. Według ich zdania „człowiek wartościowy to ten, który (w zdecydowanej większości) *poświęca czas dla innych i sumiennie wypełnia swoje obowiązki*. Kilka osób uważa, że ważne w tej kwestii są *pieniądze i władza*. Badani uczniowie często oceniają siebie i uważają, że na I miejscu są *koleżeńscy, punktualni, obowiązkowi, wyrozumiali i pracowici*. Natomiast mało ważna jest dla nich *uczciwość, sprawiedliwość*. Na pytanie jakim człowiekiem chcesz być? Młodzież odpowiadały najczęściej: *dobrym, uczynnym, pracowitym, mądrym, stanowczymi sprawiedliwym*. W życiu będą dążyli do osiągnięcia takich celów jak: *ciekawa i dobra praca, wykształcenie, założenie rodziny, szczęście*. Następnie na temat dobrych stron swojej szkoły odpowiedzieli następująco: *szczerzy, mili i pomocni nauczyciele, ich wiedza, tolerancja, przyjaciele, bezpieczeństwo, ładna szkoła, porządek, fajne niektóre lekcje*. Natomiast na pytanie o słabe strony szkoły badana grup gimnazjalistów odpowiadała najczęściej: *żadnych lub nie wiem, dużo dzieci w szkole, połączenie SP i GIM., niektórzy nauczyciele, oczekiwanie na autobus, niesprawiedliwość – dawanie „forów” uczniom*.

Reasumując wyniki ankiety przeprowadzonej wśród uczniów poszczególnych klas należy zauważyć, że zarówno dzieci z klas młodszych, jak i młodzież gimnazjalna temat wartości cenionych w życiu określa bardzo podobnie. Zróżnicowanie pojawia się w odpowiedziach dotyczących własnej samooceny, z czym gimnazjaliści nie mają problemu – często oceniają siebie, natomiast młodsze dzieci – rzadko. Cenią u siebie zupełnie odwrotne cechy. Obie grupy

dążą do osiągnięcia podobnych celów w życiu. Szkołę oceniają pozytywnie w niemal jednakowy sposób – młodsze dzieci cenią dodatkowo położenie szkoły blisko domu, dużą salę gimnastyczną. Badana grupa uczniów zauważa jednak odmienne słabe strony szkoły, co widać powyżej.

Natomiast **rodzice** uczniów naszej szkoły (74 ankietowanych) za najważniejsze życiowe wartości uznają: *prawdę, tolerancję, zdrowie, wytrwałość, miłość, przyjaźń lojalność*. Według zdecydowanej większości rodziców najważniejszymi umiejętnościami jakie należy rozwijać u ich dzieci w dalszej nauce i pracy są:

- *przyjmowanie odpowiedzialności za swoje postępowanie,*
- *rozwijanie własnych zainteresowań i uzdolnień,*
- *współdziałanie w zespole, przyjmowanie odpowiedzialności za swoją własną naukę,*
- *rozwiązywanie konfliktów w sposób negocjacyjny.*

Badani respondenci podali również kilka sugestii i propozycji do pracy szkoły w roku szkolnym 2017/2018. Wśród sugestii znalazły się:

- *dużo zajęć i zabaw ruchowych, najlepiej na świeżym powietrzu,*
- *więcej kół zainteresowań,*
- *większy naciski na wygląd zewnętrzny uczniów (farbowanie, kolczykowanie, tatuowanie),*
- *nagradzanie dzieci za zjedzony posiłek np. „uśmiechniętą bużkę”, a na koniec tygodnia pochwała w formie naklejki.*

Większość rodziców jednak *nie miało żadnych zastrzeżeń do pracy szkoły, nic by nie zmienili, bo wszystko im odpowiada.*

Ostatnią ankietowaną grupą na terenie szkoły byli **nauczyciele** (14 osób – 11 kobiet, 3 mężczyzn). Pod pojęciem wartości rozumieją:

- *zbiór zasad i norm, pojęć, które są dla mnie ważne, którymi kieruję się w życiu i wszyscy powinni realizować,*
- *to coś, co budujemy i tworzymy wewnątrz siebie i staramy się przekazywać innym,*
- *szacunek dla siebie i innych,*
- *zespół cech charakteryzujących człowieka, pozwalający odnaleźć się w społeczeństwie, być jego częścią,*

➤ *to coś ważnego, istotnego w życiu – co prowadzi mnie w życiu.*

Wszyscy badani nauczyciele uważają, że nauczyciel *zdecydowanie tak* - powinien być przekazicielem wartości. W związku z tym spośród nich podczas zajęć najczęściej przekazują dzieciom: *szacunek, uczciwość, odpowiedzialność, tolerancje i empatię.*

Uważają, że pożądane cechy osobowe dobrego nauczyciela (*najczęstsze wskazania*) to:

- *stanowczość i konsekwencja,*
- *cierpliwość i wyrozumiałość,*
- *wysoka kultura osobista.*

Za najważniejsze dla siebie cenione wartości respondenci podają: *zdrowie, życie rodzinne, pozytywny stosunek do ludzi, życie ludzkie, wartości moralne oraz miłość.* Wśród uzasadnień niniejszego wyboru nauczyciele podawali: *każdy z nas ma własny system wartości i wg niego postępujemy, pomaga żyć; to wartości uniwersalne, ponadczasowe, człowiek to podstawa.* Wskazanymi wartościami wszyscy badani kierują się w życiu *często*, a nawet *bardzo często* we wszystkich udzielonych odpowiedziach.

Na zakończenie nauczyciele wypowiedzieli swoje zdanie nt. słabych i mocnych stron naszej szkoły (*w większości pytania bez odpowiedzi*). Pojawiło się kilka: *brak pomieszczeń, poniżanie rówieśników, nie znam – pracuję zbyt krótko, trudno powiedzieć.* Mocne strony: *szczerą chęć ulepszenia szkoły, dużo pomysłów na funkcjonowanie szkoły, dobra współpraca między nauczycielami, szacunek dla osób starszych, nie znam – pracuje zbyt krótko; brak anonimowości, szybkie reagowanie na pojawiające się problemy; szkoła utrwala wartości, których przekazicielem jest nauczyciel; trudno powiedzieć, miła atmosfera, kameralne grupy dzieci, dobrze wyposażone klasy, czystość, estetyka, dużo zieleni.*

Wszystkie wskazane wyżej wypowiedzi społeczności szkolnej stanowią bazę oraz cenne źródło wiedzy na temat wartości pełniących, jak podkreślała każda z badanych grup, ważny i istotny fundament naszego życia, nauki i pracy. Istotą wychowawczo – profilaktycznej pracy szkoły jest właśnie wprowadzanie uczniów w świat tych wartości. To one wskazują kierunki konstruowania dalszych zadań szkoły w tym zakresie.

3. Model i sylwetka absolwenta Szkoły Podstawowej w Liczu

Nasz Absolwent:

- Jest bardzo dobrze przygotowany do kontynuowania nauki na kolejnych szczeblach edukacji.
- Samodzielnie zdobywa wiedzę, korzystając z nowoczesnych rozwiązań technologicznych.
- Wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności w świecie techniki, informacji i sztuki.
- Ma poczucie własnej wartości, wytrwale dąży do osiągnięcia sukcesu.
- Zna języki obce.
- Przejawia postawę szacunku dla innych.
- Pomaga potrzebującym, udziela wsparcia, rozumie potrzeby innych.
- Jest osobą tolerancyjną.
- Ma poczucie odpowiedzialności za własny rozwój.
- Potrafi planować swoją przyszłość.
- Zna i przestrzega zasady i normy właściwego zachowania społecznego.
- Dbą o własne zdrowie, sprawność fizyczną, przejawia postawy proekologiczne.
- Zna i kultywuje tradycje rodzinne, regionalne, narodowe.

4. Cele ogólne Programu

- Wszechstronny rozwój ucznia we wszystkich sferach jego osobowości (w wymiarze intelektualnym, psychicznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchowym).
- Przygotowanie do życia i aktywnego udziału w grupie i w społeczeństwie.
- Zapewnienie uczniom możliwości zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do ukończenia szkoły.
- Wspieranie aktywności i inicjatyw młodzieży, działalność samorządu i wolontariatu.
- Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze.
- Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły i placówki.
- Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży.
- Promowanie zdrowego stylu życia.

5. Treści szczegółowe Programu wychowawczo – profilaktycznego (załącznik 1)

6. Oczekiwane efekty Programu

- Uczeń ma poczucie własnej wartości, ceni innych, liczy się z ich zdaniem, szanuje rodziców.
- Uczeń jest dobrym kolegą, umie okazać sympatię i przyjaźń, jest otwarty i życzliwy.
- Uczeń zna języki obce.
- Uczeń zna symbole narodowe i regionalne, rozumie ich znaczenie, wie jak się wobec nich zachować.
- Uczeń potrafi korygować własne postępowanie i postawy zgodnie z normą moralną i społeczną.
- Uczeń samodzielnie dokonuje oceny i samooceny.
- Uczeń umie obdarzyć innych zaufaniem.
- Uczeń rozpoznaje postawy negatywne społecznie i nie akceptuje ich.
- Uczeń potrafi prawidłowo funkcjonować w środowisku cyfrowym, w szczególności w tzw. nowych mediów.
- Uczeń jest świadomy zagrożeń wynikających z uzależnienia od papierosów, alkoholu, narkotyków, Internetu, fonoholizmu.
- Zna zagrożenia dla swojego zdrowia i potrafi ustrzec się przed nimi, znaleźć pomoc.
- Uczeń radzi sobie ze stresem, rozpoznaje i wyraża swoje emocje.
- Uczeń włącza się w prace samorządu klasowego i szkolnego.
- Uczeń angażuje się w działalność wolontariatu.
- Uczeń bierze aktywny udział w uroczystościach szkolnych.
- Przestrzega zasad bezpieczeństwa własnego i innych.
- Dbą o czystość, higienę, stosuje zasady zdrowego żywienia.
- Dbą o najbliższe środowisko i chce pracować na jego rzecz.
- Potrafi nawiązać więzi społeczne.
- Zdaje sobie sprawę z użyteczności kształcenia. Potrafi zaplanować swoją najbliższą przyszłość.

7. Ewaluacja Programu

Ewaluacja Programu Wychowawczo – Profilaktycznego jest niezbędna aby podjęte działania na terenie szkoły były zgodne z oczekiwaniami oraz potrzebami uczniów i ich rodziców. Na podstawie ankiety ewaluacyjnej, rozmów, obserwacji, pogadanek zespół wychowawczy sporządza sprawozdanie i przedstawi Dyrektorowi szkoły (Radzie Pedagogicznej) do zatwierdzenia.